

UTREDNING AV OLYCKA

Dokument: Utredningsrapport
Mottagare: Alingsås Kommun / Kultur och utbildningsförvaltningen
Producerad av: React Risk Advisory Sweden AB
Datum: 2024-08-18

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Utredningens uppdrag och arbete	5
1.1. <i>Utredningens uppdrag .....</i>	5
1.2. <i>Utredningens arbete .....</i>	5
1.3. <i>Källmaterial.....</i>	6
1.4. <i>Avgränsningar .....</i>	6
2. Bakgrund	7
2.1. <i>Anläggningen Nolhaga Parkbad .....</i>	7
2.2. <i>Organisation Nolhaga Parkbad .....</i>	7
2.2.1 <i>Organisationsförändring .....</i>	7
2.3. <i>Incidenthistorik .....</i>	7
2.3.1. <i>Incidentrapporter 2019 – 2024. ....</i>	8
2.3.2. <i>Avsaknad av tillbudshistorik.....</i>	8
2.3.3. <i>Rapport från drunkningsolycka 2023 .....</i>	8
2.3.4 <i>Synpunkter från besökare .....</i>	9
2.3.5 <i>Arbetsmiljöanmälningar, Stella 2023-2024 .....</i>	9
2.3.6. <i>Förändringar i Nolhaga Parkbads verksamhet sedan drunkningsolyckan 2023.....</i>	9
3. Om olyckan den 19 juli 2024.....	10
3.1. <i>Detaljer kring olyckan .....</i>	10
3.2. <i>Personalens förehavanden .....</i>	11
3.3. <i>Om Gothia cup .....</i>	13
3.4. <i>Krishantering.....</i>	13
4. Säkerhet för badhus och Nolhaga Parkbad	14
4.1. <i>Säkerhet vid Nolhaga Parkbad.....</i>	14
4.1.1. <i>Utdrag ur trivselregler för Nolhaga Parkbad .....</i>	15
4.1.2. <i>Badvärdar .....</i>	16
4.1.3 <i>Utbildning och säkerhetskunskap .....</i>	17
4.1.4 <i>Säkerhetsrutiner.....</i>	17
4.1.5 <i>Bemanningsstrategi vid olika besökarantal .....</i>	18
4.1.6 <i>Övriga informationsdelar .....</i>	19
5. Rekommendationer	20
Bilaga 1. Regelverk för badhus.....	22

Sammanfattning

Efter ett dödsfall på Nolhaga Parkbad i Alingsås beslutar Alingsås kommun att genomföra en extern utredning för att utreda händelsen. Som ansvarig för verksamheten vill man förstå orsaken till olyckan med syftet att förbättra verksamheten och minska risken för liknande olyckor i framtiden.

Denna utredning har alltså inte haft uppdraget att utreda ansvaret. Samtidigt med denna utredning pågår en åklagarledd förundersökning av olyckan som utreder eventuellt ansvar.

Om händelseförloppet

Fredag den 19 juli 2024 inträffar en allvarlig olycka i den kommunägda Nolhaga Parkbad där en besökande brittisk 16 årig medborgare från en fotbollsklubb som deltog i Gothia cup, slagit i huvudet, drunknat och senare avlidit på Sahlgrenska Sjukhuset. Av hänsyn till pojkens familj och integritetslagstiftning så kommer vi inte att namnge den avlidne pojken i rapporten.

Pojken besöker tillsammans med ca åtta fotbollskamrater från sitt lag i Gothia Cup Nolhaga Parkbad och uppgifter tyder på att han tillsammans med någon lagkamrat går till den stora simbassängen Mjörn medan övriga går till annan plats i anläggningen. Vad som framkommit i flera vittnesuppgifter om händelseförlopp och drunkningsorsak så har flera ungdomar ca 5–7 st positionerat sig på olika sätt för att dyka ned i 25-metersbassängens djupa del, bland annat med volter från bassängkantens betonggjutna startpallar och trampoliner.

Mycket tyder på att pojkens dyk och den sannolika volten gått fel varför pojken slagit i pannan och sedan hamnat i vattnet i någon form av medvetlost tillstånd. Ingen tycks ha observerat det inledande händelseförloppet med dykningen och den nu avlidne kommer under vatten, oklart hur djupt eller hur länge, utan att någon ingriper. Tidpunkten för det inträffade beräknas till efter 17.05.

De vittnesmål som framkommit tyder på att ingen märkte att pojken drunknade och först efter några minuter eller mer, ingriper andra badgäster, troligtvis lagkamrater, när han upptäckts under vatten och drar upp honom på bassängkanten. Tillkallad personal anländer något senare och startar upp hjärt- och lungräddning, larmar fler kollegor och SOS alarm kl. 17:18, i väntan på ambulans och blåljuspersonal som anländer från 17.24.

Vid ankomsten till sjukhuset konstateras pojkens tillstånd som allvarligt och han omhändertas på Sahlgrenska Universitetssjukhusets intensivvårdsavdelning. Den 26 juli meddelar sjukhuset att pojken avlidit till följd av sina skador.

Om olycksorsaken

Sett till de observationer och fakta som framkommit i vår utredning är vår bedömning att orsaken till den dödliga utgången av incidenten är att *ingen tycks ha observerat det olyckliga händelseförloppet i simbassängen för att i tid kunna ingripa*. I bassängen fanns vid tillfället endast ett fåtal badande samt en familj sittande på balkongen på kortsidan av bassängen, men utan att observera händelsen. Pojken har lämnat sin större kamratgrupp för att tillsammans med ett fåtal kamrater gå till stora bassängen och har med all sannolikhet valt att dyka från bassängkanten och då möjligtvis en startpall av betong. En rimlig förklaring är sedan att han försökt göra en volt som misslyckas med följderna att han slår sin panna i betongen och sjunker ned i vattnet där han blir liggande med drunkning som följd.

Överlevnadsmöjligheten i samband med en drunkning är givetvis en fråga om tid varför den faktiska tillsynen av kamrater, ledare, vårdnadshavare eller anställd personal alltid är en kritisk faktor. Även om

personalen agerat rådigt och enligt rutin när de fick kännedom om olyckan, så råder ingen tvekan om att ingen tillsyn av ledare eller annan ansvarsperson fanns på olyckplatsen vid olyckstillfället.

Om rådande system för säkerhet

När det gäller badvärdarna i anläggningen så är de utbildade Poollivräddare men har därtill en bred roll som också bland annat innefattar städning och service. Badbevakningsuppdraget är dock begränsat – de övervakar inte bassängerna kontinuerligt, utan tidvis och finns tillgängliga om något händer.

Uppdraget uppfattas dock inte så av allmänheten som ofta hamnar i diskussioner med badvärdarna i samband med tillbud som badvärdarna hanterat. Många besökare vet inte skillnad på det som allmänt kallas badvakt eller livräddare och badvärd. Det finns även en pågående intern diskussion om detta som handlar om hur stor del av sitt arbete som är bevakning och vilket ansvar man har.

Upprepade och allvarliga drunkningsolyckor

Här ser vi likheter med andra incidenter, drunkningstillbud och drunkningsolyckan 2023 där en person också avled till följd av drunkning. I de allvarligaste tillbudena och under två dödsolyckor så har inte personal eller annan vuxen övervakat badytorna, vilket försenar eller till och med hindrar nödvändiga räddningsinsatser. Även om personal inte gör något formellt fel, då de följer sina rutiner och genomför sitt arbete, så behöver verksamheten sätta in åtgärder som skulle förhindra eller åtminstone väsentligt minska sannolikheten för upprepade olyckor med dödlig utgång.

Nolhaga Parkbad har inte någon dokumenterad riskanalys som ligger till grund för deras säkerhetsrutiner, bemanning, kommunikation osv. Om någon riskanalys blivit upprättad vid verksamhetens start 2019 så har den inte använts när ytterligare förändringar och anpassningar gjorts.

En ordentlig och dokumenterad riskanalys är absolut nödvändigt för att upprätthålla rätt säkerhet i en badhusmiljö, särskilt med äventyrs- eller upplevelsebad. Risken är annars att förändringar genomförs utan hänsyn till helheten.

För att undvika att liknande drunkningstillbud och dödsolyckor inträffar igen och för att allmänheten skall ges den trygghet som förväntas i ett badhus, behöver Nolhaga Parkbad också skärpa sina rutiner, tydliggöra arbetsuppgifter för badvärdar och prioritera kontinuerlig övervakning av bassänger.

1. Utredningens uppdrag och arbete

1.1. Utredningens uppdrag

Olycksfallet vid Nohaga Parkbad har föranlett Alingsås kommun att ta fram en extern utredning där följande skall redovisas:

- Vad hände vid olyckan
- Hur såg händelseförloppet ut
- Vilka var involverade i olyckan
- Varför inträffade olyckan
- Anläggningens byggnadstekniska förutsättningar med koppling till olyckan

Utredningen förväntas kunna bistå med relevant information som kan vara till hjälp för den framtida driften av verksamheten.

Det har vidare meddelats att utredningens fokus är olycksorsak och olyckans omständigheter för att minska risken att detta händer igen, medan eventuella ansvarsfrågor skall lämnas därhän.

1.2. Utredningens arbete

Utredningsarbetet har till största delen utförts på plats i Alingsås och har i huvudsak bestått av intervjuer med de olika intressenter som har koppling till händelsen, granskning av dokumentation som gjorts tillgänglig av kommunen och Nohaga Parkbad, samt inläsning av offentligt material som bedömts vara relevant för utredningen.

Intervjuer har genomförts med anställda och andra företrädare för Alingsås kommun, Gothia Cup, den krishanteringsorganisation som var engagerad, ledning och personal från Nohaga Parkbad samt med flera besökare på badet vid olyckstillfället. Kontakt har också tagits med Rättsmedicinalverket och Polismyndigheten som utreder olyckan.

Det finns anledning att understryka att omständigheterna för händelsen försvårar en utredning emedan ingen tillsyn av ledare eller annan ansvarsperson fanns på olyckplatsen vid olyckstillfället samtidigt som det inte finns någon kameraövervakning (vilket inte är ovanligt i en badhusmiljö). Kritisk information om orsaken till olyckan samt händelseförloppet blir därför beroende av vittnesmål från andra personer som varit i aktuell bassäng vid olyckstillfället eller badande eller besökare som befunnit sig i direkt närhet till bassängen.

Vittnesmål från badgäster som funnits i och omkring bassängen vid olyckstillfället har visat sig praktiskt svåra att ta del av, då dessa framför allt utgjorts av en grupp pojkar från det engelska fotbollslaget. Fotbollslaget var på besök i Alingsås med anledning av att de deltagit i den årliga fotbollsturneringen Gothia Cup. Vid det aktuella tillfället var enligt uppgift ca nio engelska pojkar på besök i simhallen, utan ledare.

1.3. Källmaterial

Vid sidan om ett stort antal intervjuer som nämns ovan, har ett omfattande källmaterial varit föremål för vår granskning. Vi har bl.a. tagit del av:

- Ritningsmaterial över Nolhaga Parkbad
- Kommunikation från kommunens hemsida
- Säkerhetsrutiner Nolhaga Parkbad
- Incidenthistorik 2019 – 2024
- Arbetsmiljörapporter 2023-06 – 2024-06
- Synpunkter från besökare 2023 – 2024
- Intern rapport från drunkningsolyckan 2023
- Loggar från passagesystem
- Aktuell lagstiftning och andra regelverk avseende badanläggningar
- MSB Guide till ökad vattensäkerhet för kommuner och andra anläggningsägare
- Sveriges Lärare Bad, simundervisning och utflykter
- Kompetensstandard Badvärd, Svenska Badbranschen
- Vägledning för badanläggningar, Konsumentverket
- Marknadskontroll av äventyrsbad, Konsumentverket
- Årlig skydds rond 2024
- Medarbetaröverenskommelse
- Utbildningsplaner för personal

1.4. Avgränsningar

Inga initiativ har tagits till att söka vittnesuppgifter från fotbollsspelare eller andra från det engelska fotbollslaget då dessa, vid tiden för denna utredning, redan lämnat Sverige. Inhämtning av vittnesmål från underåriga i Storbritannien regleras också i lagstiftning och de restriktioner för vittnesintervjuer som följer av lagstiftningen är sådana att ett genomförande från vår sida ej är motiverad.

Samtidigt med denna utredning pågår en åklagarledd förundersökning av olyckan och det finns anledning att anta att behov av eventuella förfrågningar till brittiska vittnen kommer att utföras genom polismyndigheten.

Våra resultat bygger på vår samlade bild vid tidpunkten för författandet av denna rapport samt information från den fakta och de källor som nämns.

2. Bakgrund

2.1. Anläggningen Nolhaga Parkbad

Nolhaga Parkbad är ett badhus med äventyrsbad och relaxanläggning i Nolhagaparken i Alingsås. Anläggningen är sammanbyggd med Nolhagahallen.

Nolhaga Parkbad omfattar en traditionell 25-metersbassäng (1,35 till 3,8 meter), en avdelningsbar 25-metersbassäng med variabelt djup, en barnpool samt ett äventyrsbad med både inom- och utomhuspool samt bubbelpool. Anläggningen omfattar även spa-, bastu- och andra bad- och hygienbekvämligheter i anslutning till simbassänger.

Den 11 000 kvm stora badanläggningen tillkom genom en omfattande ombyggnad av det gamla badhuset och invigdes 2019.

2.2. Organisation Nolhaga Parkbad

Verksamheten består av ett antal (ca 14) fast anställda badvärdar (friskvårdspersonal) och (ca 22) timanställda badvärdar (friskvårdspersonal). Dessa har till uppgift att sköta bevakning av vatten, reception, städning, simskola, vattengymnastik och andra verksamhetsrelaterade uppgifter.

Verksamheten leds av en enhetschef som ansvarar för området Fritid. Till sin hjälp för planering och drift av verksamheten har han samordnare. Förutom badverksamhet så ansvarar enhetschef Fritid för andra fritidsverksamheter och idrottsanläggningar.

Enhetschefen rapporterar till verksamhetschef för verksamheterna Kultur, Turism och Fritid. Verksamhetschefen rapporterar i sin tur till förvaltningschef för Kultur- och utbildningsförvaltningen.

2.2.1 Organisationsförändring

Sedan dödsolyckan i juli 2023 har en organisationsförändring skett. Ny förvaltningschef tillträdde under hösten 2023 och efter det har en ny organisation satts på plats från den 1 januari 2024. Som en del av denna förändring har bland annat rollen enhetschef tillkommit för att säkerställa ett mer verksamhetsnära ledarskap och verksamhetschefen har fått en tydligare strategisk roll. Den rollen (enhetschef) har tillträtts i mars 2024.

Detta ger att förändringar pågått i stort sett sedan hösten 2023 med tillfälliga lösningar på plats under perioder.

2.3. Incidenthistorik

Incidentrapportering har tidigare skett genom blanketter som lämnats in till samordnare och som sedan hanterats vidare. Personalen uppger att varje incident som rapporterats getts uppmärksamhet, men att det tagit olika lång tid att ta fram lösningar och vidta åtgärder. Inget sticker ut som anmärkningsvärt i hanteringen och arbetet ser ut att vara aktivt.

Från april 2024 sker incidentrapportering digitalt och antalet incidenter har sedan dess minskat.

2.3.1. Incidentrapporter 2019 – 2024.

Vi har tagit del av ca 172 incidentrapporter mellan 2019 och 2024. Personalen har i uppdrag att rapportera in alla skador, *"alla skador som uppkommit på grund av miljön ska rapporteras"*.

Antalet incidentrapporter har ökat från 26 st år 2020 till 55 st år 2022 och 63 st år 2023. Detta följer också utveckling av besökarantal som gått från 138 362 besökare år 2020 till 163 418 besökare år 2022 och 190 983 besökare år 2023.

Majoriteten av anmälningar rör halkolyckor som resulterat i många mindre allvarliga personskador och ett antal lite allvarigare skador, där sjukhus behövs uppsökas eller ambulans tillkallas. Många skador sker i anslutning till upplevelsebadet. Sedan finns ett fåtal drunkningstillbud och de två dödsolyckor som omnämns i denna rapport.

2.3.2. Avsaknad av tillbudshistorik

Efter att ha talat med flera medarbetare och besökare förstår vi att badvärdarna hanterar väldigt många tillbud som inte rapporteras in. Det handlar om händelser som inte leder till personskador, och är ofta situationer som skulle kunna resultera i allvarliga olyckor. Barn utan simkunnighet som kommer bort från föräldrar eller leker i vatten själva, ej simkunniga personer som blir avvisade, tillsägelser till personer som betar sig på ett riskfyllt sätt eller bryter mot trivselreglerna och hjälp till personer att komma upp från vattnet, etc.

Vid dessa händelser uppstår ofta diskussioner med besökare som inte förstår att badvärdarna inte har kontinuerlig bevakning av alla badande, eller alla pooler. Besökarna tycker i många fall att barn ska kunna leka själva för att badvärdarna ska ha koll. Det blir ofta en diskussion då det inte är känt vad skillnaden är mellan *det som allmänt kallas* badvakt och badvärd.

Denna typ av rapportering är viktig för verksamhetsstyrning relaterat till det systematiska säkerhetsarbetet och riskbedömningar som ska vara aktivt. Det kan leda till viktiga förändringar av kommunikation, bemanning, utbildning eller trivselregler för att anpassa säkerhetsarbetet och minska risker för besökare och anställda.

2.3.3. Rapport från drunkningsolycka 2023

Den 20 juli 2023 inträffade en drunkningsolycka med dödlig utgång i Nolhaga Parkbad där den avlidne, en etiopisk medborgare, då liksom vid olyckan i juli i år, besökte Parkbadet efter en dag av fotboll i samband med Gothia Cup.

Vid denna incident upptäcktes den drunknade av en besökande ung flicka som omedelbart påkallar hjälp då hon sett en person på botten i den djupa delen av Mjörn-bassängen.

Vi har granskat den interna rapporten som tyvärr med avseende på beskrivningen av den *kritiska delen av händelseförloppet* saknar den detaljrikedom som krävs för att med någon precision kunna fastställa *hur olyckan gått till och hur en person kunnat drunkna och befinna sig på botten utan att upptäckas av personal*.

I denna rapport som gäller olyckan i juli 2024 konstaterar vi att incidenter som dessa är svåra att utreda med någon precision då det inte finns vittnesmål från ansvariga ledare eller annan ansvarspersonal och dessutom med avsaknad av kameraövervakning.

Oavsett detta är det vår mening att rapporter av detta slag med nödvändighet måste inrymma ett digert vittnesunderlag för att i möjligaste mån styrka vad som förorsakar olycksfallet *och de allvarliga konsekvenser som följer av att ledare eller ansvarig personal från simhallen, ej funnits på plats vid tidpunkten för olyckan.*

Enligt vår mening saknar rapporten också närmare uppgifter om anläggningens verksamhet, i första hand med avseende på säkerheten för besökare. Gällande rådande omständigheter vid tillfället för olyckan avses då exempelvis mer exakta uppgifter om hur personal befunnit sig, hur de arbetar och andra rutiner med tanke på risker förknippade med underåriga besökare och avsaknad av närvarande ledare eller vårdnadshavare.

Flera viktiga slutsatser som vi kommer fram till i denna rapport bör rimligtvis ha kunnat framkomma tidigare vid dödsolyckan 2023, men också vid andra drunkningstillbud de senaste åren.

2.3.4 Synpunkter från besökare

Vi har tagit del av 23 synpunkter från besökare under 2023 och 2024. Det mesta handlar om lokalerna och tider för simning. Några saker är verksamhetsrelaterade, ett avseende säkerhet i vattenrutschbana och en vårdnadshavare som tycker att grupperna med barn i simskola är för stora för en lärare.

2.3.5 Arbetsmiljöanmälningar, Stella 2023-2024

Vi har tagit del av 26 anmälningar som är relaterade till arbetsmiljön för badvärdar, flera beskriver samma händelser från olika individer. Generellt handlar anmälningarna om ensamarbete vid badet, underbemanning, hot- och våld, personalolyckor, insläpp av för många gäster, två allvarliga drunkningstillbud och den drunkning 2023 som slutade med dödsfall.

2.3.6 Förändringar i Nolhaga Parkbads verksamhet sedan drunkningsolyckan 2023

Allingsås kommun har meddelat att följande förändringar och förbättringar skett mellan dödsolyckorna 2023 och 2024.

- Belysning i bassäng har bytts ut till starkare belysning
- Förbättrad säkerhets- och livräddningsutbildning för personal
- Översyn av rutiner för evenemangsbadgäster
- Inga riktade erbjudanden till Gotha cup och vidare ökad information om ansvar, simkunnighet och ordningsregler på hemsidan och vid entré Parkbadet
- Förändring av bokningssystem för att kunna kontakta samtliga badande gäster exempelvis vid stängning av Nolhaga Parkbad vid exempelvis renoveringar, incidenter eller utrymning
- Tydliggjort möjlighet att låna badflytväst genom information via hemsidan och skyltar utanför och i Parkbadet
- Framtagande av rutin för blodsmitta
- Lättåtkomlig krispärm finns och har kommunicerats till samtliga medarbetare
- Ny e-tjänst för incidentrapportering
- Ny organisation och den nya rollen Enhetschef, för ett mer verksamhetsnära ledarskap

3. Om olyckan den 19 juli 2024

Beskrivningen nedan är en skildring baserad på vittnesuppgifter som tagits emot under utredningens gång. I de fall uppgifterna varit motstridiga så anges det. Detta bör alltså ses som en preliminär redogörelse för olyckans händelseförlopp utifrån vittnesmål. Förväntan är att åklagare och polisens sannolikt mer omfattande förundersökning senare kommer att lämna ytterligare och kanske helt nya uppgifter som kan klargöra vad som hänt.

Platsen för olyckan är den djupa delen (3,8 meter) av den stora bassängen på Nolhaga Parkbad i Alingsås kommun. Den 19 juli klockan mellan ca 16:50 och 17:00 går ett 16 årigt pojkgång in på Nolhaga Parkbad. De ca 9 pojkarna som besöker badhuset kommer från ett engelskt fotbollslag som deltar i Gothia Cup. Pojkgruppen ledsagas inte av någon ledare.

Av någon anledning delas gruppen upp och en eller några av pojkarna går in i den djupa simbassängen runt eller strax efter 17:05, medan övriga gruppen går vidare till annan plats på upplevelsebadet.

Någon gång efter kl 17:05 hamnar pojken som då gått iväg till den djupa simbassängen under vattenytan och drunknar. Samstämmiga uppgifter visar att pojken sedan blev uppdragen till kanten på den vänstra sidan, mot läktaren, från vattnet i den djupa delen av den stora bassängen. Pojken drogs upp av andra ungdomar som besökte badet och dessa larmade sedan simhallens personal. Personalen påbörjade hjärt- och lungräddning direkt när han dragits upp och SOS Alarm kontaktas samtidigt. Flera personer lade märke till ett synligt sår som pojken hade i pannan.

Kl. 17:18 kontaktas SOS Alarm av personalen och kl. 17:24 anländer ambulans följt av akutläkarbil, polis och räddningstjänst. Blåljuspersonal tar över återupplivningsförsöken till dess att pojken har cirkulation. Den skadade pojken körs till Sahlgrenska Universitetssjukhuset där tillståndet konstateras som allvarligt och han kom senare att vårdas på Centrala Intensivvårdsavdelningen (CIVA).

Tidigt på fredagen den 26 juli meddelade Sahlgrenska sjukhusets presstjänst att pojken hade avlidit av sina skador.

3.1. Detaljer kring olyckan

Åklagaren har informerat Göteborgsposten den 2 augusti om att obduktionen visat att pojken avlidit till följd av drunkning. Om det finns någon annan bakomliggande orsak och vad som föranlett såret i pannan hoppas vi att polisens förundersökning kommer visa. Vi vet inte med någon säkerhet hur eller var i simhallen som såret i pannan uppstått men uppgifter har framkommit att det orsakats när han skulle hoppa i vattnet samtidigt som han skulle genomföra någon sorts volt från en startpall i betong.

Med tanke på de omständigheter som anges av olika vittnen när pojken togs upp så kan vi inte med någon rimlig säkerhet fastslå hur länge han legat i vattnet, annat än att det är maximalt 13 minuter, men troligtvis kortare tid. I bassängen fanns endast ett fåtal besökare, kanske 4–6 andra ungdomar, som hoppade från trampoliner och startpallar. Trots denna närvaro så förblev Pojken liggande i bassängen medvetlös utan att upptäckas.

Pojken uppvisade sedan han tagits upp från vattnet inga livstecken. Händer och fötter var kalla och hade börjat blekna. Vittnesuppgifter anger att han bör ha legat i vattnet från någon minut, upp till ca sju minuter.

Vi har fått tredjepartsinformation om att läkare ansett att pojken kan ha varit medvetslös när han träffade vattnet och det tillsammans med platsen han tagits upp på och hur avgränsningsbandet i bassängen var monterat vid tillfället, styrker den preliminära beskrivningen av olyckan som anges ovan.

Om det stämmer att pojken varit medvetslös när han hamnade i vattnet bör olycksförloppet och drunkningen varit relativt tyst. Ingen från personalen har sett händelseförloppet från samordningsrummet som ligger mellan bassängen och upplevelsebadet, eller uppfattat något avvikande. Poolen har varit tom från föremål, sånär som ett avgränsningsband för motionssimmare, och hade vid olyckstillfället få men livliga besökare. Det satt åtminstone en barnfamilj på balkongen vid bassängens kortsida, längst från den djupa delen. Vittnen uppger att de sett flera killar hoppa från startblock och båda trampolinerna, men de har inte lagt märke till detaljer, förrän en pojke flyter på ytan och tittar ner i vattnet för att sedan reagera och kalla på hjälp. Då hittades pojken. Totalt 99 personer var registrerade att vara på badet med start 15:00, 16:00 och 17:00, varje badtid är maximalt tre timmar. Flera av dessa besökare hade redan gått, befann sig på annan plats i badhuset eller i omklädningsrummet. Vid tiden för olyckan var det ca 60 personer på badet.

3.2. Personalens förehavanden

Personalen har haft en rastavlösning och en rotation kl. 17:00 som ledde till att badvärd 1 kommer tillbaka från sin rast. Badvärd 2 går då på rast och lämnar bevakning av stora simbassängen klockan 17:00 eller någon minut senare och badvärd 3 som också bevakar stora simbassängen väljer i samråd med andra kollegor att också ta rast, eftersom det upplevs vara lugnt, och han lämnar stora simbassängen ca 17:05. Då har pojken troligtvis inte börjat bada ännu. Badvärd 4 som precis arbetat i upplevelsebadet och ska ta över bevakningen av stora simbassängen befinner sig i det s.k. samordningsrummet där han samtalar med Badvärd 1 som kommit tillbaka från sin rast. Samtidigt befinner sig badvärd 5 i receptionen och medarbetare 6 (receptionist) som skulle sluta sitt pass kl 18:00 har precis gått hem tidigare från receptionen tidigare för att det upplevts som lugnt i badhuset.

Bemanningen har utökats till Gothia cup-veckan och det har varit tänkt att fem badvärdar exklusive reception skulle arbeta mellan 17:00 och 18:00. Om en badvärd var på rast skulle alltså totalt fyra badvärdar varit i badhuset. Vid tillfället har dock en receptionist fått gå hem tidigare och ersatts av en kollega, och två badvärdar var på rast samtidigt. Detta ger att i stället för, som tänkt, fyra badvärdar i badhuset, så finns det endast två vid tillfället för olyckan. Detta kanske kan ses som olämpligt men bryter inte mot gällande rutiner som vi tagit del av.

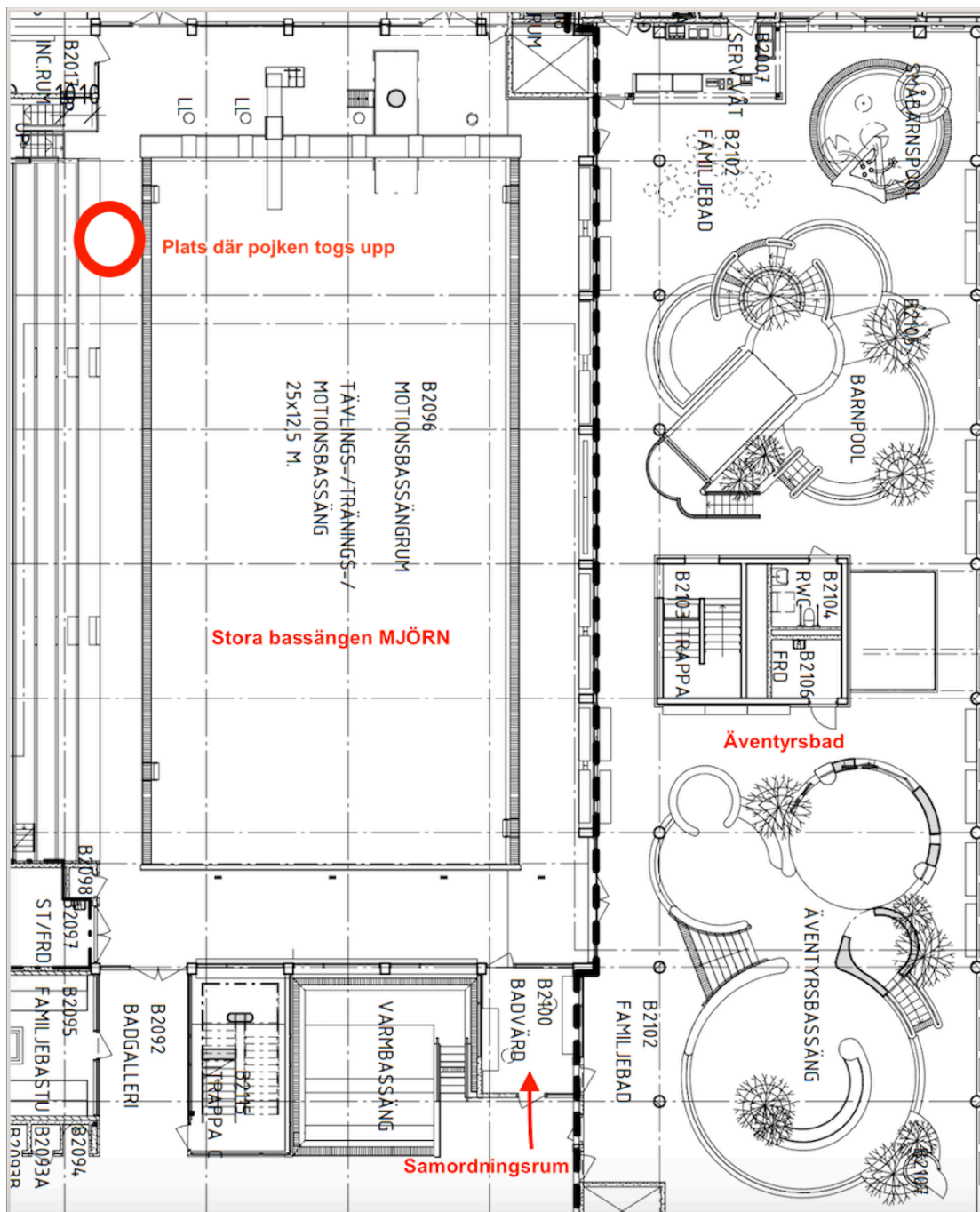
Från ca 17:05 till ca 17:18 är alltså bassängerna delvis obebakade. Badvärd 1 och Badvärd 4 befinner sig visserligen i samordningsrummet och tittar tidvis mot upplevelsebadet och den stora simbassängen Mjörn, men det finns ingen badvärd i något av badområdena. När Badvärd 4 lämnar samordningsrummet för att bevaka den stora bassängen möts han direkt av personer som påkallar hans uppmärksamhet på grund av olyckan. Badvärd 4 springer då dit och kommer fram precis när pojken tagits upp och påbörjar livräddande åtgärder. Samtidigt som badvärd 1 larmar sina kollegor över radio och SOS Alarm via sin mobiltelefon kl. 17:18.

Att notera är att driftteknikern som var i tjänst som också är utrustad med kommunikationsradio befann sig i källaren utan täckning, och fick därför kännedom om händelsen och kunde börja stödja sina kollegor först när han kom upp från källaren vid 18 tiden. Driftteknikerna har idag ingen aktiv roll vid olyckor, men en eller flera drifttekniker finns på plats under större delen av öppettiderna.

När badvärdarna fick kännedom om händelsen har agerandet varit omedelbart och rådigt, både vad gäller återupplivningsförsök och larmning till kollegor och SOS Alarm. Flera personer från personalstyrkan har genomfört återupplivningsförsök i väntan på ambulans och åtgärder har skett

simultant genom ett samarbete i arbetslaget. Det råder ingen tvekan om att alla gjort sitt bästa för att rädda pojken när han upptäckts. Även civila som känt ett ansvar och driftpersonal har hjälpt till att leda vittnen till polis, få ut besökare samt stödja chockade besökare och personal.

Den viktigaste slutsatsen som följer av beskrivningen av de omständigheter som förevarit vid tidpunkten för själva olyckan och de omedelbart följande minuterna är att *ingen person har observerat vad som skett. Inga ledare och ingen personal från simhallen.* Det är också viktigt i detta sammanhang att konstatera att om man befinner sig i det s.k. samordningsrummet så är *siktmöjligheten avseende själva bassängen kraftigt begränsad och rummet isolerar dessutom väldigt bra från ljud.*

*Illustration över lokaler i badhuset som nämns i rapporten

3.3. Om Gothia cup

Gothia cup startade på 1970 talet och samlade detta år ca 1911 fotbollslag från hela världen. Målsättningen med Gothia cup är att skapa en mötesplats för världens ungdomar. Matcher och besökare är utspridda över hela Göteborgsområdet och många ungdomar är också i Alingsås.

Detta ger flera aspekter som är viktiga att ta hänsyn till för alla fritidsverksamheter som besökare kan komma att besöka på sin fritid. Alla talar och läser inte svenska eller engelska vilket gör att kommunikation om säkerhetsföreskrifter kan behöva anpassas. Utanför denna vecka är det ovanligt att så stora grupper med ungdomar besöker olika aktiviteter tillsammans, samtidigt som ledare uppenbarligen inte alltid är närvarande och föräldrar befinner sig i ett annat land. Simkunnigheten skiljer sig åt på olika platser i världen och kulturella skillnader gällande koncept med badvärdar i stället för exempelvis "life guards" är andra utmaningar att ta höjd för.

3.4. Krishantering

Efter olyckan aktiverades kommunens krisledningsgrupp 17:36 och stora delar av krisledningsgruppen var på plats på Nohaga Parkbad 10-15 minuter senare. Krishantering aktiveras för psykosocialt omhändertagande av personalen och krishantering genom Röda Korset och egna frivilliga medarbetare kontaktas för att stödja drabbade ungdomar och lagkamrater.

Insatsen är omedelbar och snabb. Samma kväll sker olika typer av samlingar och informationsdelningar och har alla möjlighet att prata med någon.

Krisledningsgruppen organiserar också intern och extern information, beslutar om stängning av badet under helgen och fortsatt stöd till drabbade.

4. Säkerhet för badhus och Nolhaga Parkbad

Det finns ett flertal lagar, förordningar och allmänna råd att ta hänsyn till för den som bedriver badverksamhet och äventyrsbad.

Enligt Konsumentverket är Produktsäkerhetslagen (2004:5451) tillämplig på badanläggningar som tillhandahåller bad mot betalning, oavsett om anläggningen drivs privat eller av en kommun. Då Konsumentverket utövar kontroll över att reglerna i produktsäkerhetslagen följs, tog de 2014 tillsammans med andra aktörer på området fram en vägledning för säkerheten vid badanläggningar. Vägledningen speglar enligt verket de säkerhetskrav lagen ställer. Krav som är centrala för denna rapport är:

Risakanalys

Badanläggningar skall genomföra risakanalys, kartlägga risker och kontinuerligt förbättra säkerheten för badgästerna.

Kompetenskrav

Kompetenskrav för badvärdar skall minst vara SLS utbildningen Poollivräddare, alternativt motsvarande kunskaper i L-ABCDE samt HLR, barn-HLR, samt dokumenterad kunskap i vattenlivräddning.

Övervakning och bemanning

Är anläggningen öppen för allmänheten skall den vara bemannad med en eller flera badvärdar. Badvärdarna skall bära särskild klädsel så besökare lätt kan känna igen dem. Om kontinuerlig övervakning av badgäster inte sker, skall anledningen framgå av risakanalysen. Besökare skall redan innan inpassering informeras om att kontinuerlig övervakning vid bassängen saknas. Övervakning skall utföras aktivt, delaktigt och uppsökande. *Rutinen för övervakning och bemanning skall utgå från anläggningens risakanalys.*

Nolhaga Parkbad har inte någon dokumenterad risakanalys som ligger till grund för deras säkerhetsrutiner, bemanning, kommunikation osv. Om någon risakanalys blivit upprättad vid verksamhetens start 2019 så har den inte använts när ytterligare förändringar och anpassningar gjorts.

4.1. Säkerhet vid Nolhaga Parkbad

Det saknas uppgifter om exakt hur olyckan har gått till och hur pojken förolyckats. Dessutom finns det inga uppenbara byggnadstekniska fysiska brister som vi lagt märke till under utredningen som stämmer överens med det troliga olycksförloppet.

Fokus har därför lagts på varför olyckstillfället i sig inte har upptäckts och ej heller de närmast påföljande sekunderna eller minuterna som följer. Överlevnadsmöjligheten i samband med en drunkning är givetvis en fråga om tid varför den faktiska tillsynen av kamrater, ledare, vårdnadshavare eller anställd personal är kritisk faktor.

4.1.1. Utdrag ur trivselregler för Nolhaga Parkbad

Dessa trivselregler finns tillgängliga genom bokningen på hemsidan, genom att tala med receptionen, genom att läsa information kring receptionen samt på väg in i badhuset från omklädningsrummen. Informationen är endast tillgänglig på svenska och är inte konsekvent, dvs. det finns olika information på olika platser. Både ordet trivselregler och ordningsregler används för delvis samma områden.

Barn och ej simkunniga personer

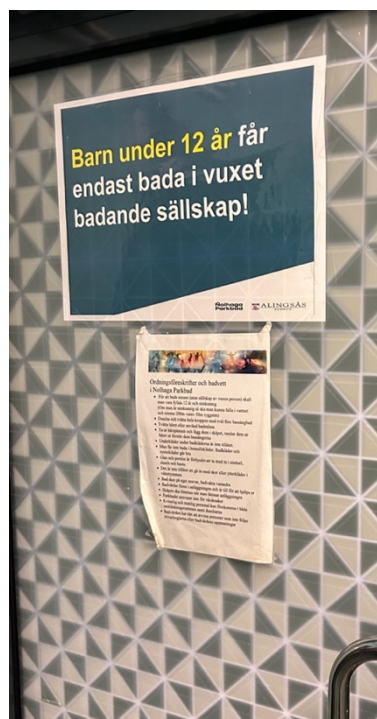
- Simkunnig är du när du kan falla i vattnet, få huvudet under ytan och simma 200 meter varav 50 meter rygg.
- Ej simkunniga personer samt barn som inte fyllt 12 år måste ha simkunnig badande vuxen i sällskap.
- En simkunnig vuxen får max ansvara för tre barn.
- Barn under 3 år badar gratis och blöjbarn måste ha godkänd babybadbyxa.

Säkerhet och ordning

- Glas och porslin är förbjudet i simhall, dusch och bastu.
- Bad sker på eget ansvar.
- Badvårdar finns i anläggningen och är till för att hjälpa er.
- Badvården har rätt att avvisa personer som inte följer reglerna.
- Nolhaga Parkbadet ansvarar inte för värdesaker.
- Kvinnlig och manlig personal kan förekomma i båda omklädningsrummen samt duscharna.

*Bild på regler i receptionen

*Bild på regler på dörr från herrarnas omklädningsrum

4.1.2. Badvärdar

Oavsett exakt olycksförlopp så är det klart att en ung person har förolyckats i den djupa bassängen på Nolhaga Parkbad utan att personalen har sett det. Personalen har agerat rådigt när de fått kännedom om det inträffade, men agerandet har inte varit omedelbart då personalen inte har sett eller upptäckt olyckan själva. Dessutom är detta den andra olyckan med dödlig utgång under ett års tid.

Nolhaga Parkbad har inga anställda badvakter utan har i stället vad man kallar badvärdar. Badvärdarna är tränade i livräddning och de testas och övas regelbundet. En viktig skillnad mellan en badvärd och *det som allmänt kallas* badvakt är att en badvakt förväntas bevaka bassängerna hela tiden utan avbrott. En badvärd däremot har en bredare servicefunktion och ska ha en helhetsöversyn på badet. I badvärdens uppgift ingår bevakning av bassänger och besökare, men bevakningen anpassas bland annat efter fördelning av besökare i lokalerna, andra arbetsuppgifter, antal kollegor som arbetar och andra förutsedda och oförutsedda händelser. Svenska Badbranschen har tagit fram en kompetensstandard för badvärdar där riskbedömning, livräddning och övervakning ingår tillsammans med en rad andra områden, såsom städning, vattenkvalitet och "främjande aktiviteter i anläggningen". Någon formell yrkesroll benämnd badvakt finns däremot inte. Svenska Livräddningssällskapet utbildar 'Poollivräddare' och 'Havslivräddare', men dessa är att betrakta som kompetensnivåer, snarare än formella yrken.

Det finns information om badvärdarna när man går in i badhuset, men endast på svenska och den är inte lättillgänglig. Badvärdarna har dessutom röda tröjor på sig men utan någon text på ryggen som bekräftar vilken funktion man har.

Det inträffar ofta missförstånd med besökare och föräldrar som tror att badvärdarna är detsamma som badvakter och detta diskuteras och förklaras för besökare återkommande. Även om Nolhaga Parkbad följer kravet i Konsumentverkets vägledning med avseende på identifiering av badvärdar så bedömer vi att badvärdens uppgifter är otydlig för besökare, vilket kanske förstärks av de röda tröjorna som lätt kan förknippas med badvaktens livräddande roll.

Även internt diskuteras vad badvärdarnas jobb innebär och även om någon anställd anser att badvakt och livräddning är den främsta och viktigaste uppgiften i en badvärds arbetsroll, så ingår det inte i arbetsuppgifterna att bevaka alla vattenytor kontinuerligt. Man ska vara tillgänglig för besökare, svara på frågor och plåstra om mindre sår. Även städning är en stor del av arbetet och man ska hålla ordning och förebygga olyckor samt agera när olycka inträffar.

Den interna diskussion som sker är inte alltid av godo eftersom den inte avslutats med ett definitivt och tydligt ställningstagande när det gäller badvärdsrollen. Risk finns då alltid att enskilda medarbetare själva tolkar sitt uppdrag med konsekvensen att exempelvis tillsynsansvaret nedprioriteras till förmån för andra åligganden. Det kritiska i sammanhanget är endast huruvida besökare och framför allt badande besökare kan åtnjuta den badsäkerhet och den trygghet som krävs enligt gällande lagar och regelverk. Enligt Konsumentverkets vägledning skall en badanläggning när allmänheten har tillträde vara bemannad med en eller flera badvärdar, även när simundervisning pågår. Om kontinuerlig övervakning av badgäster inte sker skall anledningen framgå av riskanalysen och badgäster skall informeras om detta innan inpassering.

4.1.3 Utbildning och säkerhetskunskap

Under 2023 med start under vecka 43 har samtliga fast anställda genomgått utbildning för Poollivräddare, vilket stämmer överens med de krav som ställs i Konsumentverkets vägledning. Två mer seniora ur personalstyrkan är dessutom certifierade att utbilda andra till Poollivräddare. Utbildningen är framtagen av Svenska Livräddningssällskapet och är en vedertagen 40 timmarsutbildning för yrkesgruppen.

Utbildningen har pågått under vintern 2023 till våren 2024 och innan sommaren var samtliga fast anställda medarbetare godkända Poollivräddare.

Utöver det sker övning och utbildning regelbundet, men senast var tredje vecka enligt redovisat intervall. Man varierar scenarioövning med diskussioner och utbildning inom relevanta områden inom sjukvård, vattensäkerhet och livräddning. En gång per år har man dessutom en säkerhetsdag, förra säkerhetsdagen var 2023-08-14 och nästa är planerat till hösten 2024.

All fast anställd personal har avsatt tid för gemensamma möten varje onsdag mellan ca 13.00 - 14.30 för APT, städ, vattensäkerhet, reception och simskola.

Det finns också krav på självständig träning minst en gång i veckan. För att vikarier ska få arbeta på Nohlagabadet så gäller HLR och motsvarande Guldbojen som minimumnivå. Det motsvarar kraven som ställs på bland annat brandmän och innefattar bland annat simning med och utan livboj samt bogsering av person i livboj på tid, simning med livboj och upptagning av livräddningsdocka från djupaste delen av bassängen, upptagning av person från högre del av bassängkanten och basal livräddning av upptagen person.

Personalen vi har pratat med är trygga i sin kompetens och samtliga beskriver att de varje dag på olika sätt förebygger olyckor och hanterar tillbud. Man känner sig oftast mest trygg med ordinarie kollegor och minst trygg med vikarier.

4.1.4 Säkerhetsrutiner

Nedan följer ett utdrag från dokumentet *Säkerhetsrutiner vid Nohaga Parkbad, fastställd 2019-06-18 och uppdaterad 2024-05-03, kapitel 2 Säkerhetsrutiner*. Sett till denna rutin så verkar den ha efterföljts i sin helhet vid olyckstillfället.

Personalen anmodas att ha en pågående översyn över anläggningen under hela arbetspasset. Speciellt den personal som sköter bevakningen av bassängytorna går regelbundet in i omklädningsutrymmen och roterar i utrymmen som ej är permanent bemannade.

Övergripande säkerhet och kommunikation sker via komradio. Personalen anropar var i anläggningen den befinner sig beroende på situationen. Övrig personal ansluter till anropad plats.

Om situationen anses som hotfull, det vill säga att gäst ej följer uppmaning från personal samt uppträder hotfullt, håll in knappen på komradion så all personal hör vad som sägs och kan komma för att hjälpa till. Om situationen eskalerar ska polis tillkallas via telefon 112.

Vid störningar i och omkring bassängen av gäster gäller följande:

- *Tillsägelse och försök att genom lugnt agerande lugna personen. Uppträd inte utmanande.*
- *Tillsägelse och varning, "om du fortsätter med detta beteende får du lämna anläggningen".*

- Om gästen inte hörsammar tillsägelseerna enligt ovan ska polis tillkallas.
- Fortsätt inte med verbalisering eller bygga upp en stökig miljö och absolut inte komma i fysisk kontakt, gå hellre där ifrån.

Rutin för bevakning av bassängytor

- Två badvärdar ska rotera och bevaka bassängytorna. Vid rast och sjukdom kan det förekomma att endast en badvärd är på plats.
- Vid hög belastning kan det behövas tre badvärdar som bevakar ytorna.

Livräddning och tillbud

Rutin för badvärdar med livräddande uppgifter

Våra larmrutiner är följande:

- Personal larmar via komradio
- Personal ringer 112, hämtar hjärtstartare
- Övrig personal bistår med hantering av anhöriga, gäster och ev. tömma pooler.
- Chef ska kontaktas
- Vi ska använda oss av tre nödanrop: Drunkning, Hjärtstopp och olycka. Vid drunkning och hjärtstopp ska personal larma 112 och hämta hjärtstartaren till den aktuella platsen. Vid allvarlig olycka ska personal larma 112 och ta med sig sjukväskan till den aktuella platsen.
- Ropa "Drunkning, drunkning och platsen, hjärtstopp hjärtstopp och platsen, olycka olycka och platsen" vid drunkningstillbud eller olycka, via komradio till kollegorna. Det ska framgå var tillbudet sker.
- Personal beger sig till platsen.
- Kontrollera medvetande, öppna luftvägar och andning. Behövs HLR, ge kraftiga bröstkompressioner i högt tempo tillsammans med inblåsningar, 30 kompression och två inblåsningar. För barn gäller 15 kompressioner och två inblåsningar.
- Den som kommer med defibrillatorn torkar av den livräddande med handduk och kopplar på hjärtstartaren.
- Lyssna på instruktionerna på hjärtstartaren.

Detta pågår tills ambulanspersonal anländer och tar över.

Krishanteringsplan efter allvarlig olycka:

- Chef ska kontaktas som fattar beslut om eventuell nedstängning av verksamhet
- Tjänsteman i beredskap (TIB) ska kontaktas via Verksamhetschef
- Personal som arbetat ska samlas
- Krishanterare ska kontaktas (Avonova) via HR
- Samtalsstöd via Avonova erbjudas via HR
- Vid eventuell smitta se rutin på Alfresco samt i personalrum.

4.1.5 Bemanningsstrategi vid olika besökarantal

Strategin är inte nedtecknad men förklaras som följande:

"Bemanningen på Nolhaga Parkbad styrs av antal pooler som är öppna för besökare. Om någon eller några pooler är bokade eller stängda så kan bemanningen minska i badets våta del. Skulle bemanningen av någon anledning vara begränsad leder det till att ett eller flera poolområden stängs ner och/eller att antalet besökare/möjliga platser att boka begränsas för att minska belastningen på de

badvårdar som är i tjänst. Även receptionen kan stängas tillfälligt (jalusi) i syfte att säkerställa god förmåga för badbevakning inne i den våta delen.”

Enligt Konsumentverkets vägledning skall rutin för övervakning- och bemanningsarbete utgå från anläggningens riskanalys. I anläggningens egna säkerhetsrutiner framgår att det vid hög belastning kan behövas tre badvårdar som bevakar ytorna. Det verkar inte finnas någon dokumenterad riskanalys för detta syfte och om den skulle finnas ligger den inte till grund för bemanningsjusteringar.

4.1.6 Övriga informationsdelar

Skydds rond

Skydds rond enligt arbetsmiljöverket har genomförts tillsammans med skyddsombud den 12 juni 2024. Fokus är fysiska förutsättningar, halkrisiker, arbetsmoment och andra risker i verksamheten för personal.

Personalomsättning och frånvaro

Verksamheten har relativt låg personalomsättning, men en historisk sjukfrånvaro som varit högre än snittet i kommunen. Dock har sjukfrånvaron förbättrats avsevärt under 2024, från ca 10-20% under 2023 till 5-10% från mars 2024.

Rekrytering

Det är svårt att hitta nya motiverade timvikarier som stannar över längre tid. Men det sker olika satsningar, bland annat nu genom att involvera campus för att få upp kompetens och förmåga över tid.

Övrig rutin för badvårdsbevakning

”På vardagar ska det finnas minst två badvårdar mesta delen av dagen och på helger minst tre badvårdar mesta delen av dagen. Diskussion angående positioner samt ronderingsrutiner utformas tillsammans. Tider på en viss plats, vem som städar osv.”

5. Rekommendationer

Fram till dess att åtminstone rekommendation A är genomförd rekommenderar vi starkt att Nolhaga Parkbad bemannar om och återgår till traditionell badövervakning, alltså att någon kontinuerligt övervakar samtliga badytor under badhusets öppettider.

- A. Genomför en heltäckande riskanalys enligt Konsumentverkets vägledning för badanläggningar.

Olyckor kan alltid inträffa och orsaken går inte alltid att påverka. Men i ett badhus, med anställda badvärdar och där minderåriga kan bada utan vuxna närvarande, finns en förväntan från besökare att få snabb hjälp när en olycka sker. Konsumentverket publicerade 2015 en marknadskontroll av äventyrsbad och genomförde i samband med denna en omnibusundersökning för att få mer kunskap om vad föräldrar förväntar sig av en badanläggning och hur de ser på sin egen roll gällande tillsyn av egna och andras barn. Resultatet var att 9 av 10 förväntar sig att badpersonalen finns till hjälp om det sker en olycka och har kompetens att livrädda vid drunkningstillbud.

Enligt Produktsäkerhetslagen (2004:451) skall tjänster som tillhandahålls av näringsidkare till konsumenter vara säkra (7 §), vilket innebär att de vid normal eller rimligen förutsebar användning inte för med sig annat än låg risk för människors hälsa och säkerhet (8 §). Konsumentverket har i egenskap av tillsynsmyndighet skapat en vägledning som skall hjälpa badanläggningar att uppfylla produktsäkerhetslagens krav och därmed minimera risken för personskador och skapa en god sed som innefattar en hög skyddsnivå för badgästerna.

Enligt Konsumentverkets vägledning har badgästerna ett ansvar att följa anvisade säkerhetsregler. Därutöver har föräldrar och andra vuxna som följer med barn en skyldighet att se till att de får den tillsyn och hjälp de behöver med hänsyn till ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vägledningen är dock tydlig med att ansvaret för att tjänsten är säker ligger hos badanläggningen. Vidare behöver säkerhetsrutinerna vara tydligt kopplade till riskanalysen.

Verksamhetens säkerhets-, informations-, befattnings-, och bemanningsrutiner bör sedan ses över tillsammans med följande:

- a. Badvärdarnas uppgifter, hur bevakning ska prioriteras och kontinuerlig bevakning säkerställas. Hur gör vi tjänsten säker för besökare?*
- b. Åldersgränser för besökare, samt hur simkunnighet ska kunna säkerställas för besökare, särskilt för de under 18 utan vårdnadshavare närvarande.*
- c. Säkerhetsinformation till besökare, måste vara konsekvent, tydliggöras och göras tillgänglig på fler språk.*
- d. Bemanningsstrategi och direkta rutiner vid lägre bemanning ex. stängning av bassäng.*
- e. Utbildningsnivå av medarbetare.*
- f. Säkerhetsrutiner för personal.*
- g. Ordningsregler för besökare.*

Utan kontinuerlig övervakning av bassängtytor ser vi inte att risken för denna typ av olyckor kan minskas.

- B. Tydliggör för alla anställda vad som ingår i begreppet Badvärd, så att den interna diskussionen avslutas och arbetsbeskrivning med prioriteringar är helt tydlig för alla medarbetare. Säkerhet och övervakning måste vara absolut prioritet.
- C. Den operativa beslutsordningen på plats behöver tydliggöras. Vem har ansvar och befogenhet att besluta om att kalla in ytterligare personal eller omfördela befintlig personal mellan olika ytor och arbetsuppgifter?
- D. Utred möjligheten att installera övervakningskameror och andra tekniska hjälpmedel för att underlätta bevakning av bassängytor.
- E. Alla tillbud bör rapporteras för att kunna förbättra verksamheten. Antal avvisande av besökare, tillsägelser och liknande är viktiga signaler för att anpassa sitt arbete och förebygga incidenter. Som en del av det systematiska säkerhetsarbetet för att hantera risker.
- F. Antalet incidentrapporter har minskat till antalet sedan det nya digitala systemet infördes. Det är viktigt att samtliga incidenter fortsätter att rapporteras in. Utbildning och/eller information är nödvändig.
- G. Förstärk täckning för radio i källaren och tydliggör driftpersonalens roll under allvarliga händelser. Under incidenten fick inte driftpersonal i källaren notis om händelsen förrän han gick upp ca 45 minuter senare. Det är bra om så många som möjligt från organisationen har möjlighet att hjälpa till under en olycka.
- H. Medarbetare är anställda som friskvårdspersonal, se över om det är rätt personalkategori framåt.

Bilaga 1. Regelverk för badhus

Nedan följer ett utdrag från ”Guide till ökad vattensäkerhet – för kommuner och andra anläggningsägare” Kapitel 3 Ramar för vattensäkerhet, framtagna av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Publ.nr: MSB249 - reviderad december 2013.

”RAMAR FÖR VATTENSÄKERHET”

Den enskildes ansvar

Den enskilde har ett primärt ansvar för att skydda sitt liv, sin familj och sin egendom. Föräldrar ansvarar till exempel för att deras barn får den tillsyn som behövs med hänsyn till ålder, utveckling och övriga omständigheter.

Den enskilde ska själv aktivt hålla sig informerad om gällande lagar samt genomföra och bekosta olika åtgärder för att begränsa skador som kan uppstå vid en olycka. I ansvaret ligger också att varna dem som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. När personen inte klarar av att hantera en händelse ska det offentliga kunna ge direkt stöd, t.ex. i form av räddningstjänst. Privata anläggningsägare ska också se till att anläggningarna är försedda med livräddningsutrustning samt uppfyller eventuella krav enligt ordningslagen samt miljö-, bygg- och arbetsmiljölagstiftningen.

Kommunens ansvar

Verka för skydd mot olyckor

Kommunen ska enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) verka allmänt för skydd mot olyckor. Lagstiftarnas intention är att det i varje kommun ska finnas ett systematiskt olycksförebyggande arbete som verkar för en trygg miljö för kommunens invånare. I handlingsprogram ska kommunen beskriva sin förebyggande verksamhet samt förmågan till räddningstjänst. Att verka för skydd mot olyckor kan också innebära insatser riktade till privatpersoner som t.ex. att erbjuda utbildning och information om hur man förebygger och hanterar olyckor.

Anläggnings- och tillsynsansvar

Kommunen ska, som ägare eller nyttjanderättshavare till anläggning eller verksamhetsutövare i anläggning, se till att anläggningen uppfyller kraven i gällande lagstiftning. Då kommunen är tillsynsmyndighet för LSO, plan- och bygglagen (PBL), Boverkets byggregler (BBR) och andra föreskrifter, ska kommunen tillse såväl privata som egna anläggningar på det sätt som är rimligt i det enskilda fallet.

Andra ansvarsområden

Kommunala verksamheter vid vatten ska bedrivas på ett säkert sätt, undervisning i simning och vattensäkerhet ska ske i skolan enligt läroplan och kommunen ska bistå med akut hjälp och stöd vid drunkningsolyckor. Kommunen ska också genom rådgivning, information eller på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt LSO, d.v.s. att kunna larma vid olycka och ha kunskap om skälig nivå av livräddningsutrustning vid anläggningar.

Man ska komma ihåg att kommunens vattensäkerhet inte enbart är beroende av hur den fysiska miljön är utformad utan påverkas i hög grad av vuxennärvaro, personaltäthet, attityder och socialt klimat – faktorer som är möjliga för kommunen att i olika hög grad påverka när det gäller t.ex. badhus, förskolor, skolor, lekplatser och andra offentliga miljöer.

Övrig lagstiftning

Det finns en rad lagar och föreskrifter som ger riktlinjer för anläggningsägare, nyttjanderättshavare och verksamhetsutövare inom vattensäkerhetsområdet. Allmänna råd, i bland annat föreskrifter, är generella rekommendationer om hur föreskrifter eller andra lagar och förordningar kan eller bör tillämpas i olika avseenden. Allmänna råd är inte bindande utan ger exempel på hur man kan uppfylla kraven i lagar och föreskrifter.

I Arbetssmiljölagen, AML, (SFS 1977:1160), finns regler om skyldigheter för arbetsgivare och andra skyddsansvariga att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Drunkningsrisker för personalen ska förebyggas. I lagen omfattas också skolelever under skoltid, men inte elever på fritids eller barn inom förskola. Man kan dock finna stöd för att miljön måste åtgärdas om barnens risker utgör en försämrad arbetsmiljö för personalen. Vid bygnadsarbeten ska en arbetsmiljöplan upprättas med beskrivning av riskreducerande åtgärder mot drunkning.

I Arbetssmiljöverkets föreskrifter (AFS) återfinns krav för livräddare, dykare, hamnarbetare och andra som arbetar vid vatten, t.ex. gällande personlig skyddsutrustning, livräddningsutrustning, skydd mot nedkörning i vatten samt medicinska kontroller.

Lagen om skydd mot olyckor, LSO, (SFS 2003:778), beskriver att ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning ska hålla utrustning för att rädda liv. Vad som är skälig omfattning finns beskrivet i SRVFS 2007:5, Statens Räddningsverks allmänna råd och kommentarer om utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar. Enligt LSO ska kommuner verka förebyggande för skydd mot olyckor samt ansvara för räddningstjänst inom kommunens område. Handlingsprogram som beskriver den förebyggande verksamheten samt förmåga till räddningstjänst ska upprättas inför varje mandatperiod. Efter en räddningsinsats ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts.

Ordningsslagen, OL (SFS 1993:1617), beskriver att brunnar, bassänger och liknande anläggningar ska förses med de säkerhetsanordningar som behövs och att risken för barnolycksfall särskilt ska beaktas. Detta gäller fasta anläggningar och inbegriper t.ex. inte flyttbara pooler. Polismyndigheten får besluta om de säkerhetsåtgärder som skall vidtas i fråga om en särskild anläggning.

Plan- och bygglagen, PBL (SFS 2010:900), innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten, samt om byggande och underhåll för byggnadsverk, byggprodukter, tomter, allmänna platser och andra anläggningar än byggnader som t.ex. småbåtshamnar och badplatser. I bestämmelserna finns också krav på bland annat säkerhet och på tillgänglighet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga (8 kap).

Boverkets byggregler, BBR (BFS 2011:6), som gäller vid nybyggnad, tillbyggnad och ändring, innehåller bland annat föreskrifter om skydd mot drunkning på tomter, avsnitt 8:95, och som enligt PBL även i skälig utsträckning ska tillämpas på allmänna platser och på områden för andra anläggningar än byggnader, som t.ex. badanläggningar. BBR anger att fasta bassänger för bad eller simning med större djup än 0,2 meter ska förses med särskilt skydd enligt det allmänna rådet till föreskriften, eller likvärdigt. Enligt avsnitt 8:952 ska även dammar, fasta brunnar och fasta behållare som inte är slutna och där vatten eller annan vätska förvaras, ha skydd, särskilt för barn, som begränsar risken för olyckor.

Produktsäkerhetslagen, (SFS 2004:451), anger att varor och tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska vara säkra. Lagen ska tillämpas på varor och tjänster i näringsverksamhet och varor i offentlig verksamhet. Definitionen av begreppet näringsidkare är vidare inom konsumenträttsliga lagstiftningen än inom skattelagstiftningen. Lagen omfattar till exempel produkter som flytvästar,

simhjälpmedel, badleksaker och barnartiklar som kan komma att användas i samband med bad, samt tjänster som t.ex. fritidsdykning eller bad vid badanläggning och äventyrsbad.

Skollagen (SFS 2010:800). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Mål för sim- och vattensäkerhetsutbildning ges i kursplanen för idrott och hälsa. Måluppfyllelsen ska följas upp och dokumenteras.

”Vid anläggningar där näringsidkare erbjuder tjänster i form av badanläggningar, äventyrsbad, badkalas och liknande, ansvarar näringsidkaren, enligt produktsäkerhetslagen, för att tjänsten är säker. I det ansvaret ingår att göra en riskbedömning och vid behov säkerställa att det t.ex. finns över vakande personal med livräddarkompetens. Behovet av övervakningspersonal är särskilt hög vid badanläggningar som i huvudsak riktar sig till barn och som innefattar badäventyr och vattenlek.”

Konsumentverket har tagit fram en vägledning för badanläggningar tillsammans med Svenska livräddningssällskapet, Svenska badmästarförbundet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Svenska badbranschföreningen, samt säkerhetsansvariga vid några badanläggningar som bygger på lagstiftningen, samtidigt som hänsyn tagits till standarden SS-EN 15288-2:2008 *”Swimming pools-part 2: Safety requirements for operation”*.

Vägledningen är en reflektion av lagstiftning och best practise, och är tvingande. Förutom att ställa minimumkrav på utbildning, kompetens och övning för personal och räddningsutrustning, så ställer lagen krav på att genomföra en större riskanalys för verksamheten, som ska ligga till grund för bland annat bemanning, rutiner, säkerhetsregler, säkerhetsinformation, åldersgränser och övervakning.

”Badanläggningar ska genomföra en riskanalys med syfte att kartlägga riskerna och kontinuerligt förbättra säkerheten för badgästerna. Riskanalysen ska dokumenteras, dateras och revideras med hänsyn till nya regelverk, nya kunskaper, förändringar i anläggningen eller i samband med incidenter och olyckor. I det systematiska säkerhetsarbetet ingår, förutom att göra en risk-analys, att dokumentera och följa upp incidenter och olyckor. Säkerhetsarbetet ska kontinuerligt analyseras och utvärderas.”

Den riskanalys som ligger till grund för Nolhaga Parkbad har inte kunnat presenterats. Den har inte heller använts när väsentliga regler förändrats ex. hur många ej simkunniga barn som får följa med en vuxen. Riskanalysen och det efterföljande arbetet är särskilt viktig eftersom verksamheten inte har kontinuerlig övervakning av alla bassänger som används.

Ansvar för övervakning och livräddning

Det finns, med undantag av nedanstående exempel, inga krav på att det måste finnas övervakning vid stränder och andra badanläggningar. Övervakning av de badande är dock ett bra sätt att verka för skydd mot olyckor.

Inget hindrar en kommun att låta allmänheten använda en badanläggning, som t.ex. en simhall, utan att kommunal personal närvarar. Anläggningsägaren ansvarar dock alltid för att anläggningen är säker för både personal och besökare. I lokalen ska bland annat livräddningsutrustning finnas i skäligen omfattning.

Näringsidkares ansvar

Vid anläggningar där näringsidkare erbjuder tjänster i form av badanläggningar, äventyrsbad, badkalas och liknande, ansvarar näringsidkaren, enligt produktsäkerhetslagen, för att tjänsten är säker. I det ansvaret ingår att göra en riskbedömning och vid behov säkerställa att det t.ex. finns övervakande personal med livräddarkompetens. Behovet av övervakningspersonal är särskilt hög vid badanläggningar som i huvudsak riktar sig till barn och som innefattar badäventyr och vattenlek.

Vid bad, simundervisning, simtävlingar eller andra aktiviteter i privat- eller föreningsregi, åligger ansvaret för övervakning av deltagande barn på vårdnadshavaren om inte annat avtalas.

Skolor och kommuners ansvar för personer i verksamheten

Skolor och kommuner ansvarar för övervakning av personer som badar inom verksamheten, t.ex. skolungdomar eller personer vid särskilda boenden eller andra inrättningar. Om kommunal personal överlämnar badande person, eller grupp, till annan person som inte är anställd av kommunen, kvarstår kommunens ansvar för den eller de badandes säkerhet.”